

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่
อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี
Factors Affecting Political Participation of Agriculture in
Khao Khitchakut District, Chantaburi Province

ชรินทร์ ประสมสุข (Charinthorn Prasomsuk)

นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Master of Political Science Program, Faculty of Political Science and Law,

Burapha University

ธีระ กุลสวัสดิ์ (Teera Kulsawat)

ผศ.ดร., ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Asst.Prof.Dr., Department of Public Administration, Faculty of Political Science and

Law, Burapha University

บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 374 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุ โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 38-47 ปี มากที่สุด มีสถานภาพสมรสมากกว่าสถานภาพโสด มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด และมีรายได้ระหว่าง 10,000–20,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า เกษตรกรทราบว่ วันรัฐธรรมนูญตรงกับวันที่ 10 ธันวาคมของทุกปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.6 รองลงมาคือ เกษตร

ชรินทร์ ประสมสุข/ ชีระ กุลสวัสดิ์

ทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือลัทธิใดๆ ก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 80.7 และทราบว่าชายที่มีสัญชาติไทย เมื่ออายุย่างเข้า 18 ปีบริบูรณ์ ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 11.8

ความโน้มเอียงทางการเมือง ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ที่ว่า ข้าพเจ้าคิดว่าการเลือกตั้งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องปฏิบัติมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.22 ข้าพเจ้าคิดว่ารัฐบาลควรเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล อยู่ในระดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 4.13 และข้าพเจ้ารู้สึกว่าการเมืองส่วนใหญ่มีความซื่อสัตย์ สุจริต น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 2.52

การติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า ระดับความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยระดับถี่ที่ว่า ท่านรับฟังการถ่ายทอดข่าวจากโทรทัศน์มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.37 ท่านรับฟังการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ประเด็นทางการเมืองจากโทรทัศน์ อยู่ในระดับรองลงมา มีค่าเฉลี่ย 2.88 และท่านรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากทาง Internet เช่น YouTube น้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 1.84

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความโน้มเอียงทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และสมการพยากรณ์ ประกอบไปด้วย ตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมืองร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 21.8

คำสำคัญ: ส่วนร่วมทางการเมือง, อำเภอเขาคิชฌกูฏ, จังหวัดจันทบุรี

Abstract

Factors affecting Political Participation of Agricultures in Khao Khitchakut District, Chantaburi Province. The objective was to study the level of political participation, And the factors that influence participation in politics. Research population consisted of 374 of Agricultures in Khao Khitchakut District, Chantaburi. Data were collected using a questionnaire and were processed by SPSS for Windows. Statistical tools used for analyzing data were average percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and multiple regression analysis by setting the statistical significance level at .05

The research results were found that Most Agricultures are more female than male. Aged between 38-47 years the most. Married than single, The most primary education, and the most income between 10001-20000 / month .

Cognitive political overview At a high level. Found, The most Agricultures know Constitution Day falls on December 10 of each year as possible. Percentage 82.6 percent. Ranking second, All Agricultures have freedom of religion or creed. Percentage 80.7 percent. The least, Men who are nationals Thailand When the age of 18 years in any era. Into account the need to show their military forces within the Constitution. Percentage 11.8 percent.

Political inclination overview in the medium. The frequency of Agricultures in Khao Khitchakut District, Chantaburi Province found the most I think that elections are necessary to practice. The average is 4.22. Ranking second, I think the government should get feedback from the public about the work of government. The average is 4.13. The least, I feel that most politicians are honest The average is 2.52.

The political news, The frequency of Agricultures in Khao Khitchakut District, Chantaburi Province found overview at a low level. The frequency at that level, The most, You listen to a news broadcast from the TV. The average is 3.37. Ranking second, You Hear Political commentator from TV. The average is 2.88. The least, Get political information from the Internet, such as YouTube. The average is 1.84

The hypothesis testing found that cognitive variables in politics. Political inclinations Political Information and Monitoring Is associated with their participation in politics. and the equation consists of a variable cognitive politics. and political news to explain the political participation of 21.8 percent.

Keywords: Political Participation, Kha Khitchakut District, Chantaburi Province

บทนำ

การปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่าเป็นการปกครองที่เกิดและดำรงอยู่จากการยินยอมพร้อมใจอย่างเสรีของผู้ถูกปกครอง หรือของประชาชน (Consent of the governed หรือ Consent of the people) โดยตั้งอยู่บนความเชื่อที่ว่า คนเรามีความสามารถในการพัฒนาตนเองและพัฒนาซึ่งกันและกัน คนเราจึงมีอิสระที่จะเลือกดำเนินและดำรงชีวิตได้ด้วยตนเอง เพราะคนเราย่อมต้องเลือกทางที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ผ่านการลองผิดลองถูกและประสานประโยชน์ระหว่างกันให้มีชีวิตที่ดีที่สุดเท่าที่จะร่วมใจร่วมกายกระทำได้ประชาธิปไตยจึงเป็นระบบการเมืองและระบอบการปกครองที่ประชาชนทั้งหลายปกครองตัวเองร่วมกัน การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

เป็นการปกครองที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน แท้จริงแล้วประชาชนจะต้องปกครองกันเองออกกฎหมายเองบริหารเอง แต่ประชาชนมีจำนวนมากไม่สามารถหาสถานที่และเวลาในการประชุมหารือกันได้จึงต้องมีการเลือกตั้งมอบอำนาจให้บุคคลหรือคณะบุคคลไปทำหน้าที่ปกครอง จัดสรรผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชนแทนตน ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีความสำคัญต่อประชาชนในการไปทำหน้าที่ใช้สิทธิของตนเอง เลือกคนดีเป็นตัวแทนในระดับต่างๆ ซึ่งการมอบอำนาจให้ใครก็ตามทำหน้าที่แทนเราจะต้องมอบด้วยความระมัดระวังเพราะผลกระทบจากการใช้อำนาจในทางที่ผิดหรือใช้ไม่เกิดประสิทธิภาพจะส่งผลต่อตัวเรา ครอบครัว และสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้แต่หากมอบอำนาจด้วยการเลือกคนดีมีความสามารถเป็นผู้แทนในทุกระดับก็จะทำให้ประเทศชาติหรือท้องถิ่นที่เราอาศัยอยู่มีนโยบายการบริหารงานที่ดีและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศชาติหรือในท้องถิ่นนั้นๆ ได้รับการพัฒนาดีขึ้นโดยจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วม (Political participation) ในแนวคิดประชาธิปไตย ถือว่าต้องอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจของประชาชนแต่ละคนที่จะทำกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน โดยแต่ละคนต่างมีอิสระพอสมควรในการเลือกทำหรือไม่ทำกิจกรรม จึงได้มีการนิยามการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่าการกระทำโดยสมัครใจใดๆ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวหรือเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ว่าจะใช้วิธีการที่ถูกต้องเป็นที่ยอมรับหรือไม่ก็ตาม ที่มุ่งจะไปมีอิทธิพลต่อทางเลือกนโยบายสาธารณะต่อการบริหารนโยบายสาธารณะและต่อทางเลือกผู้นำทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองระดับไหนของการปกครอง คือ ทั้งระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถือว่ามีความสำคัญพื้นฐานของประชาธิปไตย ได้แก่ การเลือกตั้ง การรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และการร่วมรวมตัวเป็นพรรคการเมือง ซึ่งปัจจุบันได้ให้ความสำคัญกับระบบ “ประชาธิปไตยแบบมี

ส่วนร่วม” ซึ่งนอกจากให้ความสนใจกับการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิเลือกตั้งแล้วยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลที่จะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ดังนั้น ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ ที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้งการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชน การเลือกตั้งจะบรรลุเป้าหมายของการคัดเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปออกกฎหมายและเข้าไปบริหารประเทศ รวมทั้งการถ่วงถ่วงกฎหมายหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นก็ต่อเมื่อประชาชนเข้าใจการเมืองและเข้าใจว่าการเลือกตั้งที่ทุจริต คือ บ่อเกิดของการฉ้อราษฎร์บังหลวง ดังนั้น ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วม ในการเลือกตั้งและถือว่าเป็นหน้าที่ ที่จะต้องช่วยกันทำให้การเลือกตั้งสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้คนดีเข้าไปพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ (สุเทพ พรหมวาส และคณะ, 2555, หน้า 9, 32-33, 76-79)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ซึ่งถือว่าเป็นประชาชนในระบอบประชาธิปไตย มีอำนาจอันชอบธรรมที่บุคคลพึงมีในฐานะเป็นพลเมืองของประเทศภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ดังจะปรากฏชัดในรูปแบบการเลือกตั้ง ดังนี้

ก่อนการเลือกตั้ง 1) สนใจ แสวงหา ติดตามข่าวการเลือกตั้ง 2) สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจเรื่องการเลือกตั้ง 3) รวมกลุ่มผู้สนใจมีส่วนร่วมการเลือกตั้ง 4) รณรงค์เผยแพร่ให้พ่อแม่ญาติ พี่น้อง เพื่อนบ้าน ให้มีความรู้ และเห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง 5) สมัครเป็นอาสาสมัครหรือสมาชิกพรรคการเมือง 6) สมัครเป็นอาสาสมัครประชาธิปไตย 7) สมัครเป็นอาสาสมัครการเลือกตั้ง 8) ตรวจสอบรายชื่อของตนเองและครอบครัว

ระหว่างการเลือกตั้ง 1) ตรวจสอบการหาเสียงของผู้สมัคร 2) ติดตามการหาเสียงของผู้สมัคร 3) ชักชวนให้ประชาชนไปเลือกตั้ง 4) สังเกตการณ์ว่ามีการทุจริตเลือกตั้งหรือไม่ 5) ใช้สิทธิการลงคะแนน 6) เป็นกรรมการประจำหน่วย 7) สมัครเป็นอาสาสมัครขององค์การเอกชนที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง 8) ติดตามการนับคะแนน 9) ไม่ทำผิดกฎหมายเลือกตั้ง เช่น ไม่ซื้อสิทธิ-ขายเสียง

หลังการเลือกตั้ง 1) ติดตามผลการเลือกตั้ง 2) ติดตามการจัดตั้งคณะทำงาน 3) อภิปรายการทำงานของคณะกรรมการต่างๆ 4) ติดตามตรวจสอบการทำงานของตัวแทน 5) สนับสนุนช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนให้ผู้แทน 6) เข้าร่วมเป็น

ชรินทร์ ประสมสุข/ ธีระ กุลสวัสดิ์

กรรมการต่างๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ 7) แสดงพลังกลุ่มกดดันผู้แทนที่พบว่า มีพฤติกรรมที่
กระทำผิดศีลธรรม และกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี

ทบทวนวรรณกรรม แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมในลักษณะต่างๆ ที่ประชาชนเข้าไป
เกี่ยวข้อง จะโดยเจตนาหรือไม่เจตนา จะโดยสมัครใจหรือไม่สมัครใจ จะโดยทางตรงหรือทางอ้อม
ก็ได้ เพื่อที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการปฏิบัติงานของรัฐบาล
หรือฝ่ายบริหารทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น (McClosky, Herbert, 1968; ดิน ปรัชญพุทธิ,
2546) โดย โกวิท วงศ์สุรวัฒน์ (2546, หน้า 31) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ
ประชาชนที่จะแสดงออกซึ่งอำนาจสูงสุดที่ตนมีอยู่ได้ 5 ทาง ดังนี้คือ

1. การออกเสียงเลือกตั้ง (Election) เป็นการแสดงออกซึ่งอำนาจของประชาชนสามารถ
จะเลือกรัฐบาล คือ ผู้ที่จะดำเนินงานของรัฐ การเลือกตั้งที่ใช้หลักการเสมอภาค
ให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการเลือกตั้งทั่วไปโดยไม่มีข้อจำกัดทางเพศ ทางทรัพย์สิน
สมบัติ หรือทางชาติตระกูล เรียกว่า Universal Suffrage จึงจะถือว่าเป็น
ประชาธิปไตยที่แท้จริง ในอดีตนั้นการต่อสู้เพื่อ Universal Suffrage เป็นไปอย่าง
ดุเดือดและขมขื่นกว่าที่คนจนผู้ไม่มีที่ดินหรือสตรีจะมีสิทธิในการเลือกตั้ง
2. การออกเสียงประชามติ (Referendum) คือ อำนาจที่ประชาชนมีอยู่ในการตัดสินใจใน
ปัญหาต่างๆ ของรัฐตามเจตจำนงของตน ส่วนใหญ่ในทางปฏิบัติมักจะเป็นเรื่อง
เกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ เช่น การจะยอมรับร่างรัฐธรรมนูญที่ยกร่างขึ้นใหม่ทั้ง
ฉบับ หรือข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญตอนใดตอนหนึ่งหรือไม่การลงคะแนนเสียงก็ไม่
ซับซ้อนแต่อย่างใด คือ เพียงแค่วิวคำว่า Yes หรือ No เท่านั้นเอง ที่มาของการออก
เสียงประชามตินี้มาจากสวิตเซอร์แลนด์ที่เน้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ และพบใน

รัฐธรรมนูญสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย เป็นต้น ให้ประชาชนออกเสียงประชามติรับรองหรือไม่รับรองการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

3. ประชาชนมีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย (Initiative) ตามหลักประชาธิปไตยโดยทั่วไปแล้ว ประชาชนมักจะใช้อำนาจอธิปไตยในการร่างกฎหมายผ่านทางฝ่ายนิติบัญญัติ คือ รัฐสภา แต่ประชาชนก็มีสิทธิที่จะแสดงอำนาจอธิปไตยในการเสนอร่างกฎหมายเองได้ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ก็รับรองสิทธิและอำนาจนี้ อย่างแจ่มชัด ในมาตรา 170 บัญญัติไว้ให้ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 50,000 คน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานรัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมายได้ แต่เฉพาะกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของชนชาวไทย และแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ เท่านั้น (ทั้งนี้ ต้องมีร่าง พรบ. เสนอมาด้วย) เป็นการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองมากยิ่งขึ้นกว่าการเลือกตั้งทั่วไปแต่เดิม
4. ประชาชนสามารถตัดสินปัญหาสำคัญเกี่ยวกับนโยบายรัฐ (Plebiscite) ที่มาของ Plebiscite นั้นมีประวัติมาจากสาธารณรัฐโรมัน (ก่อนสมัยที่จะเป็นจักรวรรดิโรมัน) นั้นมีการแบ่งประชาชนชาวโรมันเป็นสองชั้นคือ พวกพาตริเซียน (Patricians) เป็นพวกผู้ดี กับพวกพลเบียน (Plebeians) เป็นพวกไพร่คล้ายกับการแบ่งชนชั้นของเมืองไทย ในสมัยโบราณที่มีสิทธิในสังคมแตกต่างกัน ดังนั้น กรณีการลงคะแนนเสียงที่ให้พวกไพร่ลงคะแนนด้วยจะเป็นเรื่องสำคัญระดับชาติทีเดียว ในทางปฏิบัติเมื่อรัฐบาลมีปัญหาระดับนโยบายที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เองเนื่องจากอาจจะเกิดผลกระทบอย่างใหญ่หลวงในสังคม เช่น การที่จะเลิกจำหน่ายสุราหรือการที่จะเปิดให้มีโสเภณีหรือบ่อนการพนันอย่างเปิดเผย ถูกต้องตามกฎหมาย รัฐบาลจำเป็นต้องให้ประชาชนตัดสินใจกันเองโดยตรง ซึ่งการลงคะแนนเสียงก็คือ Yes หรือ No นั่นเอง สำหรับการใช้ศัพท์ระหว่าง (Referendum) กับ (Plebiscite) ปัจจุบันมักใช้แทนกันมั่วไปหมด เนื่องจากคนทั่วไปไม่ทราบประวัติความเป็นมาของคำศัพท์ทั้งสองดังกล่าว
5. ประชาชนสามารถเปลี่ยนผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญของรัฐบาลได้ (Recall) การแสดงออกซึ่งอำนาจอธิปไตยของประชาชนที่สามารถมีสิทธิออกเสียงถอดถอนเจ้าหน้าที่ตำแหน่งต่างๆ ซึ่งได้มาโดยการเลือกตั้ง (ไม่ใช่การแต่งตั้ง) เป็นการเน้นถึงหลักการว่าเมื่อประชาชนเลือกตั้งเข้ามาได้ประชาชนก็สามารถที่จะปลดหรือถอดถอนได้เช่นกัน

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

เมื่อกล่าวถึงการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง (Political Information) จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับ “ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory)” เนื่องจากการที่บุคคลจะได้รับข่าวสารหรือต้องการส่งข่าวสารไปยังผู้อื่นต้องเกี่ยวข้องกับกระบวนการการสื่อสาร มนุษย์ใช้การสื่อสารเพื่อแสดงออกซึ่งพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการ ซึ่งกระบวนการสื่อสารมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร คือ เป็นผู้ที่ทำหน้าที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น แล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร บทบาทของผู้ส่งสารมีอยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ เลือกสรรความหมายที่จะใช้สำหรับการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป การพิจารณาถึงแหล่งสารในสภาพของความเป็นจริงนั้นแยกแยะได้ยากมาก เช่น สถานีโทรทัศน์ถ่ายทอดคำแถลงการณ์ของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในกรณีนี้ถือว่ารัฐบาลเป็นแหล่งสาร เพราะข่าวสารต่างๆ ที่ปรากฏออกมานั้นได้ผ่านการกลั่นกรองจากรัฐบาลและถูกถ่ายทอดผ่านทางโฆษกรัฐบาล ส่วนโทรทัศน์ถือว่าเป็นช่องทางการสื่อสาร แต่ในกรณีที่โทรทัศน์ถ่ายทอดสดการเดินขบวนประท้วงของนักศึกษา ในกรณีนี้จะถือว่าสถานีโทรทัศน์เป็นแหล่งสารพร้อมๆ กับทำหน้าที่เป็นช่องทางของสื่อ เนื่องจากสถานีโทรทัศน์ทำหน้าที่เลือกสรรภาพเหตุการณ์ทางการเมือง และกระจายภาพเหตุการณ์ดังกล่าวไปสู่ประชาชน

2. ผู้รับสาร (encoder) คือ ผู้ที่รับสารจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง เมื่อได้รับสาร ผู้รับสารจะเกิดการตีความและการตอบสนองจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และส่งปฏิกิริยาตอบสนอง (feedback) กลับไปให้ผู้ส่งสาร หรือผู้รับสารเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ถอดรหัส (decoder) คือ ผู้ที่ถอดความหมายของสัญญาณหรือสัญลักษณ์ที่ผู้เข้ารหัสส่งมา หรืออีกนัยหนึ่ง คือ ผู้รับผิดชอบการถอดรหัสของสาร (decoding) เพื่อให้ผู้รับสารปลายทาง (receiver/ destination) หรือผู้รับสารที่ผู้ส่งสารต้องการให้ได้รับสารของตน

3. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับ เป็นสาระเรื่องราวที่ส่งออกไปจากผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร อาจเป็นความคิดหรือเรื่องราวใดๆ ก็ได้ ที่ส่งผ่านไปตามสื่อในรูปของข้อความ คำพูด รูปภาพ หรือการทำทางในการศึกษาเรื่องนี้สิ่งที่เป็นสารก็คือ “ข่าวสาร” ซึ่งข่าวสารเป็นสารอย่างหนึ่งที่ถูกส่งมาตามสื่อต่างๆ โดยแหล่งสารซึ่งอยู่ในรูปของสัญลักษณ์หรือสัญญาณ แต่โดยทั่วไปแล้วเมื่อเราพูดถึงคำว่า “ข่าวสาร” แล้วมักจะหมายถึง “เนื้อหาของสื่อ

หรือเนื้อหาของสาร” ซึ่ง “ข่าวสาร” หมายถึง เนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลด “ความไม่แน่ใจ” หรือทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่งๆ กล่าวคือ การที่คนเราจะตัดสินใจรับรู้ หรือยอมรับสิ่งของ เหตุการณ์หรือแนวความคิดอะไรสักอย่างนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะข่าวสารที่เขาได้รับ คือ ถ้าหากบุคคลได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์มากเท่าไร บุคคลนั้นก็จะสามารถตัดสินใจรับรู้หรือยอมรับได้ง่าย ความไม่แน่ใจก็จะลดน้อยลงลงตรงกันข้าม ถ้าหากบุคคลขาดการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งของหรือเหตุการณ์ต่างๆ แล้วความไม่แน่ใจจะมีมาก จึงทำให้บุคคลนั้นยากที่จะตัดสินใจหรือยอมรับได้ เป็นการช่วยให้บุคคลสามารถสร้างภาพให้ชัดเจนขึ้น และยังช่วยกำหนดพฤติกรรมบุคคลควรจะทำภายใต้สถานการณ์หนึ่งๆ ด้วย (Schramm, 1971)

ความโน้มเอียงทางการเมือง (Political orientations) แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1) ความโน้มเอียงเชิงปัญญา (Cognitive orientations) 2) ความโน้มเอียงเชิงความรู้สึก (Affective orientations) และ 3) ความโน้มเอียงเชิงประเมินค่า (Evaluation orientations) (Almond and Verba, 1965) จากการศึกษาผลการวิจัยของนักวิชาการในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล และบุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์การ มีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลอื่นที่ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การ

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีอิทธิพลต่อความโน้มเอียงทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความโน้มเอียงทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Schwartz, 1975)

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง โดยความหมายของความรู้ เป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเน้นในด้านการจำ โดยความรู้นั้นจะเป็นการรวบรวมสาระข้อมูลต่างๆ นำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นไปสู่ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ส่วนความเข้าใจทางการเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสำนึกทางปัญญา และทักษะของบุคคลในการแปลความหมาย การตีความ และ

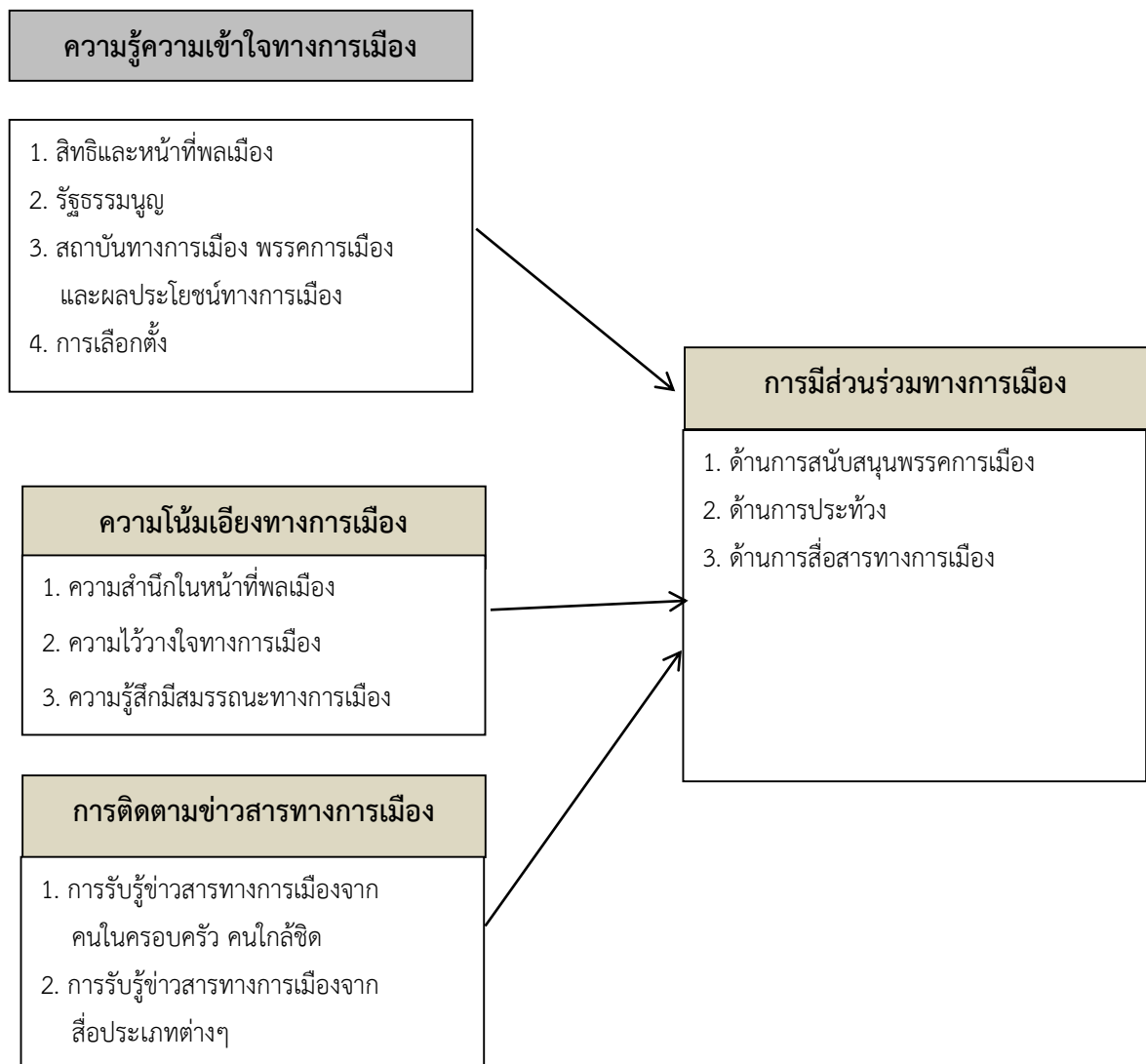
การประเมินค่าต่อสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความรู้ที่ได้รับมาก่อนหน้านี้ (สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2521) และมีผู้สรุปความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไว้ว่า เป็นความรู้ความเข้าใจที่มีต่อ

การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เช่น สิทธิ หน้าที่ รัฐธรรมนูญ สถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ การเลือกตั้ง (เอกวิทย์ มณีธร, 2553)

ชรินทร์ ประสมสุข/ อีระ กุลสวัสดิ์

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความโน้มเอียงทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (เอกวิทย์ มณีธร, อนุรัตน์ อนันทนาธร และ อีระ กุลสวัสดิ์, 2554) และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว, 2547)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
2. ความโน้มเอียงทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
3. การติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูเรือนเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย ตำบลชากไทย ตำบลพลวง ตำบลตะเคียนทอง ตำบลคลองพลู และตำบลจันทเขลม จำนวน 5 ตำบล (ข้อมูลจากเกษตรอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ประจำปี 2556) โดยทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากวิธีการคำนวณสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane อ้างถึงใน สุทธนู ศรีไสย์, 2551) ซึ่งกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ขนาดของประชากร 5,789 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างได้ 374 คน

ทำการเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จากครูเรือนเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีทั้งสิ้น 5 ตำบล 45 หมู่บ้าน โดยจะสุ่มเพื่อให้ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย และให้ได้ครอบคลุมให้ได้มากที่สุด เพื่อประโยชน์ต่อการกระจายตัวของข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง

สิทธิและหน้าที่พลเมือง

รัฐธรรมนูญ

สถาบันทางการเมือง พรรคการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์

การเลือกตั้ง

ส่วนที่ 3 ความโน้มเอียงทางการเมือง

ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง

ความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมือง

ส่วนที่ 4 การติดตามข่าวสารทางการเมือง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากคนในครอบครัว คนใกล้ชิด

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อประเภทต่างๆ

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้ง

การสนับสนุนพรรคการเมือง

การประท้วง

การสื่อสารทางการเมือง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงซึ่งมีจำนวน 249 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 มีอายุ 38 – 47 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.0 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 57.8 การศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 38.8 มีรายได้ต่อเดือน เดือนละ 10,001–20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.2

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าประชาชนทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือลัทธิใดๆ ก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 80.7 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าการเลือกปฏิบัติ โดยไม่เป็นธรรมเพราะความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดให้พิจารณาได้เป็นรายบุคคลไป คิดเป็นร้อยละ 53.2 กลุ่มตัวอย่างตอบผิดว่าชายที่มีสัญชาติไทย เมื่ออายุย่างเข้า 18 ปีบริบูรณ์ในพุทธศักราชใด ต้องไปแสดงตนเพื่อลงบัญชีทหารกองเกินภายในพุทธศักราชนั้น คิดเป็นร้อยละ 72.7 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่รัฐเก็บจากประชาชนทุกคนที่มีรายได้ถือว่าเป็นหน้าที่ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 66.8 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นภาษีที่รัฐเก็บจากประชาชนทุกคนที่มีรายได้ถือว่าเป็นหน้าที่ทุกคน คิดเป็นร้อยละ 66.8 กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบคำตอบว่าประชาชนที่ชำระภาษี 100 บาทขึ้นไป สามารถบริจาคภาษีให้ คิดเป็นร้อยละ 38.5 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกที่ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เป็นกฎหมายลำดับศักดิ์สูงสุดแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายอื่นใดจะขัดแย้งมิได้ คิดเป็นร้อยละ 74.3 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าทุกประเทศทั่วโลกมีการประกาศใช้ คิดเป็นร้อยละ 39.0 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกที่ว่าประเทศไทยใช้ระบบสองสภา คิดเป็นร้อยละ 38.8 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่ารัฐธรรมนูญไทยระบุว่าประเทศไทยมีรูปแบบ

รัฐเป็นราชาธิปไตย ภายใต้รัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 51.1 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าวันรัฐธรรมนูญตรงกับวันที่ 10 ธันวาคมของทุกปี คิดเป็นร้อยละ 82.6 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าประเทศไทยใช้ระบบพรรคการเมืองแบบระบบสองพรรค คิดเป็นร้อยละ 40.9 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่เข้มแข็งช่วยส่งเสริมความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน คิดเป็นร้อยละ 48.9 กลุ่มตัวอย่างไม่ทราบคำตอบที่ว่าพรรคไทยรักไทย ถือได้ว่าเป็นพรรคแรกที่ริเริ่มนำเอานโยบายขึ้นมาชูหาเสียง (ประชานิยม) คิดเป็นร้อยละ 39.3 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าที่ว่าการคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นตามรัฐธรรมนูญ คิดเป็นร้อยละ 59.1 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกที่ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบดำเนินการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในปัจจุบัน คือกรรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย คิดเป็นร้อยละ 59.4 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกว่าผู้ที่แปลงสัญชาติเป็นไทยมาแล้วไม่ต่ำกว่า 5 ปี และอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี มีสิทธิ์เลือกตั้งได้ คิดเป็นร้อยละ 57.0 กลุ่มตัวอย่างตอบผิดที่ว่าพระภิกษุ สามเณร สามารถไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งได้คิดเป็นร้อยละ 43.0 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกที่ว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสามารถยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกตั้งล่วงหน้าออกเขตจังหวัด โดยทำหนังสือมอบหมายให้ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งบุคคลอื่นดำเนินการแทนได้เป็นร้อยละ 47.6 กลุ่มตัวอย่างตอบผิดที่ว่าผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสามารถคัดค้านการเลือกตั้งภายใน 15 วัน นับจากวันประกาศผล คิดเป็นร้อยละ 48.4 กลุ่มตัวอย่างตอบถูกที่ว่าสิทธิ์ที่เสียไปเนื่องจากผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งไม่ไปเลือกตั้งจะกลับคืนมาเมื่อบุคคลนั้นไปใช้สิทธิ์ในครั้งต่อไป คิดเป็นร้อยละ 61.0

ระดับคิดเห็นของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ด้านความโน้มเอียงทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.45

ระดับความถี่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ย 2.42

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า $r = .274$ ค่านัยสำคัญทางสถิติ = .000 น้อยกว่า .05

ความโน้มเอียงทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า $r = .122$ ค่านัยสำคัญทางสถิติ = .018 น้อยกว่า .05

การติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า $r = .444$ ค่านัยสำคัญทางสถิติ = .000 น้อยกว่า .05

การทดสอบสมการด้วยสถิติ Multiple Regression พบว่า ตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีสองตัวแปร คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง นำมาสร้างสมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมทางการเมือง = $0.652 + 0.023$ (ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง) + 0.262
(การติดตามข่าวสารทางการเมือง)

จากสมการพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง สรุปได้ว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง ร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ (R^2) 21.8

อภิปรายผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุดผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรในเขตพื้นที่ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้านความโน้มเอียงทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และด้านการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอกวิทย์ มณีธร, อนุรัตน์ อนันทนาธร และธีระ กุศลสวัสดิ์ (2554) และเลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว (2547)

ผลจากข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันความสัมพันธ์นี้ได้ชัดเจน การที่เกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี มีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทักษะคิดหรือความโน้มเอียงทางการเมืองในเรื่องของ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองทำให้เกิดทัศนคติต่อการเมืองแตกต่างกันออกไปในแต่ละคน และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่แตกต่างกันก็ทำให้เกษตรกรเกิดความรู้สึกกับการอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง และการที่จะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทางหนึ่งที่เกษตรกรจะทำได้ก็คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อมซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในกระบวนการสนับสนุนทางการเมือง การร่วมประท้วง และการสื่อสารทางการเมือง

เมื่อนำตัวแปรทั้งสามตัวมารวมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ตัวแปรความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง ร่วมกันอธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ร้อยละ 21.8 พอจะสรุปได้ว่า เมื่อนำตัวแปรต้นทั้งหมดมาพิจารณาพร้อมกันทั้งสามตัวแปร พบว่า อิทธิพลจากความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อแยกพิจารณาตัวแปรต้นแต่ละตัวจากการทดสอบความสัมพันธ์ ก็ยังพบว่าตัวแปรความโน้มเอียงทางการเมืองมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

เชิงปฏิบัติการ

1. ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้กับเกษตรกรในเขตพื้นที่อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี อย่างทั่วถึง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีจิตสำนึกในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. สื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งถือได้ว่ามีบทบาทและอิทธิพลของการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ควรมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ โดยให้ข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริง เพื่อให้เกษตรกรเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมทางการเมือง

3. ปลุกฝังค่านิยมและทัศนคติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง เนื่องจากมักมีทัศนคติเห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับกระดำเนินชีวิตของตนและไม่ใช่นหน้าที่อย่างแท้จริง จึงทำให้เกษตรกรไม่ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

เชิงวิชาการ

องค์กรอิสระ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ ตลอดจนสมาคมต่างๆ ถือว่ามีบทบาทอย่างมากในการอบรมหรือให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง รัฐบาลควรให้การสนับสนุนกลุ่มต่างๆ เหล่านี้มีอิสระและมีบทบาทในการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแก่ประชาชน ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะเป็นสถาบันที่เข้มแข็งสถาบันหนึ่งที่จะสามารถให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง

รายการอ้างอิง

- โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2546). *พื้นฐานรัฐศาสตร์กับการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. (2546). *ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เลิศอนันต์ ยาวิชัยแก้ว. (2547). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลเวียงเชียงแสน จังหวัดเชียงราย*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. (2521). *ทฤษฎีพัฒนาการเมือง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2551). *สถิติประยุกต์สำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชรินทร์ ประสมสุข/ ชีระ กุลสวัสดิ์

สุเทพ พรหมवास และคณะ. (2555). *วิถีประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง หนังสือชุดประชาธิปไตยและการเลือกตั้ง เล่มที่ 1*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี.

เอกวิทย์ มณีธร. (2553). ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของนิสิตนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 2(2), 73-98.

เอกวิทย์ มณีธร, อนุรัตน์ อนันทนาธร และชีระ กุลสวัสดิ์. (2555). แบบจำลองความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความโน้มเอียงทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันศึกษาในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย. *วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย*, 4(2). 233-257.

Almond, G. A., & Verba, S. (1965). *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Boston: Little Brown.

McClosky, H. (1968). Political Participation. In *International encyclopedia of the social science Vol 12*. New York: McMillan and Free.

Schramm, W. (1971). *The process and effect of mass communication*. Urbana: University of Illinois Press.

Schwartz, N. E. (1975). Nutritional knowledge, attitude, and practices of high school graduates. *J AM Diet Assoc*, 66(1), 28-31.